

EVANGELIZACIJSKO POSLANJE CRKVE ĐAKOVAČKE I SRIJEMSKE

1 U vrijeme Drugog vatikanskog sabora Crkva je otkrivanjem pojma i sadržaja evangelizacije htjela naći novi poticaj u često umornom crkvenom djelovanju te je u njega htjela unijeti dinamiku, ali i zahtjevnost, kao i plodove takve odluke. Tu dinamičnost 'ad intra' i 'ad extra' Crkva đakovačka i srijemska želi postići Drugom biskupijskom sinodom. Njezina je želja da svaki njezin član i župna zajednica postanu svjesniji svoga identiteta te da po svojoj otvorenosti i zauzetosti ostvare svoje kršćansko poslanje.

Konstitutivni elementi procesa evangelizacije

2 Druga biskupijska sinoda đakovačka i srijemska smatrala je potrebnim, u okvirima vlastite biskupijske stvarnosti, ponovno orisati tijek evangelizacijskog procesa da bismo kao mjesna Crkva mogli osjetiti svaki korak što ga mora poštovati naše pastoralno djelovanje, kako u procesu uvođenja u vjeru, tako i u njezinu rastu u pojedincima i zajednicama u čitavoj biskupiji. To je učinila u svjetlu apostolske pobudnice pape Pavla VI. Evangelii nuntiandi (Naviještanje evanđelja)¹ da Evangelizacija nije prvenstveno skup metoda niti sveobuhvatni plan, nego događaj kojemu je začetnik, autor i dovršitelj Bog Otac po Sinu koji po Duhu Svetom u Crkvi nastavlja svoje djelovanje, čineći je sposobnom (dar Duha na Pedeseticu) kroz mijenu vremena navješćivati evanđelje riječju i znakovima.²

3 **Svjedočenje.** Svjedočenje je prvi i bitni element u evangelizaciji, a po sebi znači prisutnost, sudioništvo i uzajamnost.³ Radi se o prisutnosti pojedinca i skupina kršćana koji »očituju svoju sposobnost shvaćanja i prihvaćanja, svoje zajedništvo života i sudbine s drugima, svoju uzajamnost u nastojanjima svih za sve što je dobro i čestito«⁴ i koji će nezaobilazno izazvati pitanja »Zašto su oni takvi? Zašto provode takav život? Što ih – ili tko ih nadahnjuje? Zašto su među nama? Već je takvo svjedočenje šutljivo ali vrlo snažno i djelotvorno razgllašavanje Radosne vijesti«.⁵

Pred nas se stavlja izazov i zadaća, izazov proročkog svjedočanstva evanđeoske ljestvice vrijednosti i zdrave alternative nasuprot vrijednosnim strujanjima u sekulariziranom društvu i svijetu (usp. Rim 12,2). Samo svjedočkom prisutnošću i vjerodostojnim kršćanskim životom možemo postati pozitivnim izazovom koji privlači.

4 **Jasan i nedvosmislen navještaj Isusa.** Prvi navještaj vjere se redovito događa posredovanjem složenih i različitih djelovanja kao npr. svjedočanstvom riječju, umjetnošću, znanošću, filozofskim istraživanjem, ispravnim pristupom ljudskim osjećajima. Neki to

¹ Usp. Pavao VI., *Evangelii nuntiandi*, apostolski nagovor o evangelizaciji u suvremenom svijetu, KS (ubuduće KS) (Dokumenti 50), Zagreb 2000. (ubuduće EN).

² Usp. EN, br. 13.

³ Usp. EN, br. 21.

⁴ EN, br. 21.

⁵ EN, br. 21.

nazivaju *predevangelizacijom*, no to je već zapravo evangelizacija iako tek u svome početnom i nepotpunom stupnju.⁶

Naravno da se traži jasan i nedvosmislen navještaj Isusa u našoj redovitoj pastoralnoj praksi bez čega se »i najbolje svjedočanstvo na kraju pokaže nemoćnim«. ⁷ »To razgllašavanje – kerygma, propovijedanje ili kateheza - ima tako važno mjesto u evangelizaciji da se često uzima kao njena istoznačnica. Ono je ipak samo jedan vid evangelizacije.«⁸ U tom je kontekstu veoma važno naglasiti potrebu da svaki član Crkve đakovačke i srijemske osobno, naši odnosi, zajednice i strukture zrcale iskustvo autentične slobode i radost spašenosti u njemu.

5 *Pristajanje srca.* Od osobe koja je poslušala, prihvatila i usvojila evanđeoski navještaj, očekuje se unutarnji pristanak srca. Ovdje se radi svakako o pristanku »uz istine koje je Gospodin u svom milosrđu objavio. Ali još i više: riječ je i o pristajanju uz životni program koji to pristajanje uključuje, na život koji je odsada promijenjen. Ukratko, pristanak uz Kraljevstvo, odnosno uz 'novi svijet', novi poredak stvari, nov način postojanja, življenja i suživota koji započinju s Evanđeljem.«⁹ To se ne postiže samo usvajanjem katekizamskog znanja u nekoliko vjeronaučnih susreta, nego postupnom preobrazbom uma i srca, odnosno obraćenjem. Tek tada smislenim i plodonosnim postaje i sljedeći korak slavlja sakramenata.

6 *Ulazak u zajednicu i slavljenje sakramentalnih znakova.* Tko je stvarno prihvatio navještaj spasenja, pridružuje se Crkvi slavljenjem sakramenata, koji, milošću što je daju, vidljivo očituju događaj spasenjskog susreta Isusa Krista i čovjeka koji unutar crkvene zajednice prihvaća Isusov dar spasenja.¹⁰ Slavljenje mora nužno biti popraćeno i razdobljem mistagoškog poniranja u primljeno otajstvo, koje uključuje i produbljenje svijesti o milosnoj preobrazbi te o poslanju koje iz toga proizlazi.

Ovdje se nameću mnoga pitanja: U našoj crkvenoj praksi evangelizacijski se proces često svodi, osobito kad su u pitanju odrasli, na minimalnu pouku bez sustavne katehizacije i bez stvarnog uvođenja u stil kršćanskog života. Kršćanska zajednica je u pripravi i u samom slavlju sakramenata minimalno nazočna. Stoga je pitanje u kakvu se zajednicu netko ucjepljuje slavljenjem sakramenata; je li zajednica u stanju doista primiti jednu osobu tako da se ona osjeća prihvaćenom i integriranom; je li zajednica u stanju biti 'prostor' vjerskog iskustva, pratiti svjedočenjem vjere osobu u njezinom vjerskom sazrijevanju te je li u stanju otvarati područja za kršćansku suodgovornost?

7 *Uključivanje u evangelizacijsko poslanje Crkve.* »Naposlijetku, čovjek koji je evangeliziran sam počinje evangelizirati. To je provjera istinitosti, kamen kušnje u evangelizaciji: nemoguće je i zamisliti da je netko Riječ prihvatio i predao se Kraljevstvu a da sam sa svoje strane ne počne svjedočiti i naviještati.«¹¹ Biti evangelizator u bilo kojem životnom položaju, zvanju, stanju i prostoru, je ono što potvrđuje istinitost stvarnog susreta s Isusom i njegovom ponudom spasenja. Aktivno sudjelovanje u evangelizaciji potvrđuje

⁶ Usp. EN, br. 51.

⁷ EN, br. 22.

⁸ EN, br. 22.

⁹ EN, br. 23.

¹⁰ Usp. EN, br. 23.

¹¹ EN, br. 24.

nastalu radost koju se ne može zadržati za sebe, nego se ona jednostavno 'mora' davati i prenositi drugima.

Evangelizacijski proces dovodi do zrele vjere u kojoj se kršćanin osjeća obdarenim, u zahvalnosti prihvaća Božji dar, poziv i poslanje te živi odgovornost za sebe, za Crkvu, za vlastiti narod i svijet. Od njega se očekuje da oslobođen u Duhu i obogaćen Istinom, postane otvoren te sposoban za dijalog u pluralizmu postmodernoga vremena. Kršćanin (Krist-jan) je drugi Krist. On nužno postaje svjedok i evangelizator svojih sugovornika. »Ta će gorljivost probuditi u Crkvi novi misionarski duh koji neće moći biti povjeren malomu broju 'stručnjaka', već će morati obuhvatiti odgovornost svih članova Božjega naroda. Tko je uistinu susreo Krista, ne može ga držati za sebe, nego ga mora naviještati. Potreban je novi apostolski zamah, življen kao svakodnevna zauzetost zajednica i kršćanskih skupina.«¹²

8 Uzroci tek djelomičnog uspjeha ukupnog evangelizacijskog procesa. Propusti i nedostaci u pojedinim elementima evangelizacije uzrok su tek djelomičnog uspjeha ukupnog evangelizacijskog procesa, koji u našoj sadašnjoj pastoralnoj praksi najčešće ne uspijeva članove zajednice dovesti do toga da uzmu svoj udio u evangelizacijskom poslanju Crkve i da postanu subjektom evangelizacije, nego ostaju tek korisnici crkvenih usluga. Sinodsko promišljanje nam je posvijestilo da se to događa zbog toga što do sada nismo uspjeli pronaći zadovoljavajući način istodobnog rasta u sve četiri dimenzije evangelizacijskog procesa: Naše se pastoralno djelovanje često sužavalo. Naglasak se stavljao na puko katekizamsko učenje (u kojemu se prečesto tolerirao i minimum) i na dijeljenje sakramenata, zapostavljajući pritom (a) važnost osobne odluke i vjerskog iskustva katehizanata (koje također mora prethoditi sakramentima), (b) postupnost katekumenalnog puta i (c) mistagoško poniranje u otajstvo. Tako se oblikovao pastoralni rad nejasnih ciljeva i zadataka, bez obvezatnosti i bez odgovornosti pred crkvenim autoritetom i vjerničkom javnošću. Zbog toga nam i nedostaju svjedočke zajednice vjernika u župama, koje bi bile svjesne svoga poslanja da prihvaćaju katekumene i nadolazeće naraštaje te da vode prema vjerničkoj zrelosti one koji su sakramentalizirani, ali ne i inicirani u zajednicu vjere.

Ono što se ne bi smjelo nikada izgubiti ili potamnjeti je sljedeće: Isus uskrsli je nazočan i njegova je inicijativa prva u odnosu prema svakom čovjeku. Pastoralno djelovanje treba tako usmjeriti da pojedinca dovede do osobnog odgovora na Isusov poziv i do osobnog opredjeljenja za Isusovu ljestvicu vrednota.

9 Trajni rast evangelizatora. Druga biskupijska sinoda došla je do sasvim jasne svijesti o potrebi pokretanja izvorne evangelizacije: najprije prezbitera (»evangelizacija evangelizatora«), redovnika i redovnica, a potom i svih drugih crkvenih djelatnika (vjeroučitelja, članova župnih vijeća i suradnika u župnim zajednicama), a potom i svih ostalih članova biskupijske zajednice te čitave društvene sredine.

Potrebno je, naime, da najprije evangelizatore ponovno zahvati evanđelje, osobni susret s Isusom Kristom, da ih prožme njegov Duh i da se otvore Kristovom sustavu vrijednosti. Zahvaćeni novim duhom evangelizacije, drukčije će slaviti otajstva vjere, pristupati govoru o njima te pripravi i dovođenju drugih sakramentalnim slavljinama. Obnovit će se životnost liturgije. Pastoralna priprava za sakramente bit će više svjedočka te zahtjevnija i dugotrajnija.

¹² Ivan Pavao II., *Novo millennio ineunte*, apostolsko pismo episkopatu, kleru i vjernicima na završetku Velikoga jubileja godine 2000., KS (Dokumenti 127), Zagreb 2001., br. 40 (ubuduće NMI).

10 U nju će suodgovorno biti više uključeni također i vjernici laici koji su u stanju progovoriti i svjedočiti iz vlastitog uvjerenja te iz iskustva osobne vjere i kršćanskog života.

Postupno će rasti življeni prostor iskustva vjere i životna snaga kršćanskog imena: Kršćanin je, naime, subjekt odnosa. Bit će moguće doživljavati što znači biti kršćanin, oslobođen po Isusu Kristu u Duhu Svetome. Kršćanin će tada imati »ime i prezime«; bit će svjedok i subjekt odnosa s Bogom i sa zajednicom.

Postupno će sazrijevati snažne kršćanske osobnosti koje prihvaćaju Božji dar, poziv i poslanje. Živjet će izvornu, vlastitu i sakramentalnu odgovornost za sebe, za Crkvu, za vlastiti narod i svijet. Takvi vjernici, oslobođeni u Duhu i obogaćeni Istinom, bit će otvoreni i sposobni za dijalog u pluralizmu postmodernoga vremena. Postat će svjedoci i evangelizatori svojih sugovornika.

11 **Novi lik prezbitera.** Karizma prezbitera u Crkvi karizma je služenja kršćanskoj zajednici, i to prije svega službom riječi i sakramenata¹³ u vidu što plodonosnijeg ostvarenja proročkog, svećeničkog i kraljevskog poslanja svih krštenika »u Crkvi i u svijetu«¹⁴. Prezbyter hrani kršćansku zajednicu riječju Božjom i euharistijom te je posvećuje drugim sakramentima. Istodobno je pozvan prepoznavati, promicati, izgrađivati i usklađivati različite karizme i službe pojedinih članova u Božjem narodu na dobro čitave crkvene zajednice.

Od prezbitera se danas očekuje da bude osoba duhovnosti, molitve i teologije te kateheta i duhovnik, učitelj i animator suradnika te svih župljana. On je kao vlastiti pastir prvi pozvan skrbiti o ostvarenju svih elemenata procesa evangelizacije u povjerenoj mu župnoj zajednici.

12 **Redoslijed pastoralnih prioriteta s obzirom na adresate pastoralnog rada.** Prioritet u pastoralnom djelovanju treba dati mlađim odraslim osobama, a među njima ponajprije bračnim parovima, studentima i mlađim intelektualcima te osobama koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu, djelatnicima u kulturi i u društveno-političkom životu. Među njima osobitu pozornost valja dati onim osobama koje pokazuju znakove otvorenosti za suradnju i preuzimanje većeg stupnja kršćanske suodgovornosti u vlastitoj župnoj zajednici ili na nekom području društvenog, kulturnog, političkog ili gospodarskog života. To bi nastojanje trebalo uroditi rađanjem brojnih pastoralnih suradnika: podizanjem eklezijalne svijesti i suodgovornosti vjernika te razvojem volontarijata.

13 **Liturgija i kateheza.** U pastoralnom djelovanju, uz pomno njegovanu liturgiju, koja poštuje liturgijske smjernice i odredbe Crkve, u središtu treba biti ozbiljna i kvalitetna župna kateheza. Uz prilagođeno posredovanje kršćanskih sadržaja, potrebno je njegovati ostvarenje istinskog zajedništva i poosobljene, doista bratske odnose između svih članova župne zajednice, tako da postanu sposobni za udruženo djelovanje i svjedočenje Božje ljubavi u svijetu.

¹³ Usp. *Apostolicam actuositatem*, dekret Drugoga vatikanskog sabora o apostolatu laika, KS, Zagreb 1993., br. 6 (ubuduće AA).

¹⁴ Usp. *Lumen gentium*, dogmatska konstitucija Drugoga vatikanskog sabora o Crkvi, KS, Zagreb 1993., br. 10 (ubuduće LG); AA, br. 5. 9; IVAN PAVAO II., *Christifideles laici*, apostolska pobudnica o pozivu i poslanju laika u Crkvi i u svijetu, KS (Dokumenti 93), Zagreb 1990., br. 2. 22 (ubuduće CL).

»Zaklinjem vas: živite dostojno poziva kojim ste pozvani« (Ef 4, 1), pisao je sveti Pavao kršćanima u Efezu. Predraga braćo i sestre, njegov poticaj i danas, na ovome svetom skupu, odzvanja kao vrlo suvremen.

Ali koji je to kršćaninov poziv? Odgovor je zahtjevan i jasan: kršćaninov poziv jest svetost. Poziv je to koji svoje korijene ima u sakramentu krštenja i koji se ponavlja u drugim sakramentima, navlastito u Euharistiji.

Predraga braćo i sestre Đakovačke i Srijemske biskupije, rimski je Biskup došao danas k vama podsjetiti vas, u Gospodinovo ime, da ste pozvani na svetost već sada ovdje na zemlji, u svakomu životnom razdoblju: u proljeće mladosti, usred ljeta zrele dobi, jednako kao i u jesen i u zimu starosti te, na kraju, u trenutku smrti i nakon nje, u posljednjemu čišćenju, što ga je pripremila milosrdna Božja ljubav. (...)

Postoje, zapravo, temeljni upiti na koje valja neprestano odgovarati: Što sam učinio sa svojim krštenjem i potvrdom? Je li Krist uistinu središte mogega života? Nalazi li molitva prostora u mojoj svakodnevnici? Živim li svoj život kao poziv i poslanje? (...)

»Jedan Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima« (Ef 4, 6), podsjetio nas je apostol Pavao. On, Bog i Otac, jest Onaj koji sve zove na svetost i poslanje. Živeći iskustvo vazmene novosti, kršćani mogu preoblikovati svijet i graditi civilizaciju istine i ljubavi. Njemu, koji slavan kraljuje u vijeke vjekova, neka je hvala, slava i čast.

Povjeravam vas Mariji, zaručnici Josipovoj i majci Isusovoj, koju toliko štujete u svetištima u Aljmašu i Voćinu. Neka vas Ona pouči o duhu razmatranja, koje je živjela u Nazaretu, o junačkoj jakosti očitovanoj na Kalvariji, o misionarskoj podložnosti Duhu, kojega je zajedno s prvom kršćanskom zajednicom primila na dan Pedesetnice, i neka vam sve to isprosi. Marija sve vas dovela Isusu!

(Papa Ivan Pavao II., 7. lipnja 2003. u Osijeku)

Prvenstvo milosti, molitve i svetosti života

14 Crkva đakovačka i srijemska postala je kroz sinodski hod još svjesnija kušnje suvremenog čovjeka, koja zahvaća i pastoralne djelatnike u njezinoj sredini, a sastoji se u novom obliku pelagijanizma, tj. aktivizma u kojemu se zanemaruje milosni i duhovni život te se smatra da je sve ovisno samo o ljudskom djelovanju. Papa Ivan Pavao II. o tome je rekao: »Postoji kušnja koja uvijek prijete svakomu duhovnom putu i samom pastoralnom djelovanju: da se misli kako rezultati ovise o našoj sposobnosti da nešto učinimo ili planiramo. Sigurno je da Bog od nas traži stvarnu suradnju s njegovom milošću te nas dakle poziva da u svojem služenju zbog Kraljevstva uložimo sve svoje zalihe uma i djelovanja. No, teško nama ako zaboravimo da 'bez Krista ne možemo učiniti ništa' (usp. Iv 15,5). Molitva nam daje živjeti upravo u toj istini. Ona nas trajno prisjeća na Kristov primat i, u odnosu prema njemu, na primat unutarnjega života i svetosti. Kada se to načelo ne poštuje, zar se treba čuditi ako pastoralni planovi idu ususret porazu i u duši ostavljaju ponižavajući osjećaj frustracije?«¹⁵

15 **Najdublji problem Crkve đakovačke i srijemske jest pomanjkanje osobnog obraćenja, duhovnosti i molitvenog života.** Najdublji problem s kojim se susreće Crkva đakovačka i srijemska, koji uzrokuje krizu na različitim razinama i područjima njezina života, duhovne je naravi. Sastoji se u pomanjkanju osobnog obraćenja, duhovnosti i molitvenog života. Međutim, osobno obraćenje, kontemplacija Božje riječi i Božjeg lica te osobni molitveni život temelj su i preduvjet zajedničke molitve, kvalitetnijeg liturgijskog života i evangelizacijske zauzetosti.

16 **Obiteljska molitva.** Kršćanska je obitelj, ucijepljena u Crkvu, svećenički narod. Njezina molitva, stoga, nije tek privatna molitva, nego i molitva Crkve. Tako obitelj, koja je »kućna Crkva«, svojom molitvom ostvaruje vlastitu svećeničku zadaću, posvećujući i cijelu crkvenu zajednicu.¹⁶ Obiteljska molitva ima svoj korijen u liturgijskoj molitvi Crkve, ali se ne iscrpljuje pohađanjem svete mise i primanjem sakramenata. Obitelj produžuje bogoštovlje slavljeno u crkvi, pripremajući različite molitve kao što su: jutarnja i večernja, zahvalne molitve za hranu koja se blaguje, čitanje i razmatranje Božje riječi (osobito kao priprava za nedjeljnu službu riječi u euharistijskom slavlju), različite pobožnosti, itd. Svaka bi obitelj sama trebala pronaći ili stvarati molitvene oblike koji će joj najbolje odgovarati.¹⁷

17 **Društvena dimenzija kršćanske vjere.** Bog, u Kristu, ne otkupljuje samo pojedinu osobu, već također i društvene odnose među ljudima. Međutim, »promjena društvenih odnosa koja odgovara zahtjevima kraljevstva Božjega nije utvrđena u svojim konkretnim određivanjima jednom za svagda. Riječ je, mnogo više, o zadaći povjerenoj kršćanskoj zajednici koju mora razraditi i ostvariti po razmišljanju i praksi nadahnutima evanđeljem.«¹⁸ Naime, Božja ljubav dopire do čovjeka u njegovoj cjelovitosti: tjelesnom i duhovnom biću, u solidarnom odnosu s drugima. Cijeli čovjek – ne odijeljena duša ili biće zatvoreno u individualnost, nego osoba i društvo osoba – uključeno je u ekonomiju evanđelja. Nositeljica evanđeoske poruke utjelovljenja i otkupljenja, Crkva, ne može ići drugim putem: svojim socijalnim naukom

¹⁵ Usp. NMI, br. 39.

¹⁶ Usp. Ivan Pavao II., *Familiaris consortio*, apostolska pobudnica o zadaćama kršćanske obitelji u suvremenom svijetu, KS (Dokumenti 64), Zagreb 1979., br. 55 (ubuduće FC).

¹⁷ Usp. FC, br. 61.

¹⁸ Papinsko vijeće *Iustitia et pax*, *Kompendij socijalnog nauka Crkve*, KS, Zagreb 2005., br. 53 (ubuduće KSNC).

učinkovitim djelovanjem ostaje vjerna Kristu i ljudima se pokazuje kao 'opći sakrament spasenja'.¹⁹ Stoga je danas osobito važno razvijati svijest o društvenoj dimenziji kršćanske vjere i trajno se nadahnjivati socijalnim naukom Crkve koji našem životu daje nov pogled i način djelovanja. Socijalni nauk Crkve, kao sastavni dio evangelizacijskog služenja Crkve, mora pomoći u nadilaženju naslijeđenog mentaliteta te snažnijim zauzimanjem vjernika obogatiti i uskvasati samo društvo evanđeljem.²⁰

18 *Obnova molitvenog i sakramentalnog života – preduvjet sinodske obnove Crkve đakovačke i srijemske.*

- a. Obnova molitvenog i sakramentalnog života u biskupiji, počevši od svakog prezbitera, đakona, osobe posvećenog života i člana družbi apostolskoga života, katehete i vjeroučitelja te svakog župnog suradnika do svake obitelji i svakog vjernika laika temeljni je preduvjet sinodske obnove čitave biskupije.
- b. Nastavak sudjelovanja na nedjeljnom liturgijskom slavlju je obiteljski stol, za kojim otac-liturg nastavlja *agape* predvodeći obiteljsku molitvu i na taj se način nastavlja kršćansko zajedništvo u ljubavi u krugu vlastite obitelji – kućne Crkve s cijelom Crkvom.
- c. Molitveni primjer prezbitera, redovnika, redovnica, pojedinih vjernika i vjerničkih skupina u župi, zajednička molitva roditelja te obiteljska molitva najučinkovitiji su oblik odgoja za molitvu (djece, mladih, odraslih).

19 *Biskupijski centar za duhovnu izgradnju.* Po uzoru na mnoge biskupije u svijetu, poželjno je da se sagradi (kupi) i prikladno uredi biskupijski centar za duhovnu izgradnju, u kojem će se više puta godišnje ponuditi duhovne vježbe, duhovne obnove, formativni i drugi prikladni duhovni i pastoralno-teološki sadržaji za prezbitere, osobe posvećenog života, vjeroučitelje i katehete, bračne parove, izabrane skupine ministranata i mladih te druge skupine vjernika.

20 *Da bi se ostvarila duhovna obnova biskupijske zajednice te obnova molitvenog i sakramentalnog života na osobnoj, obiteljskoj i župnoj razini neka se:*

- a. u trajnoj formaciji prezbitera i pastoralnih djelatnika naglasak stavlja na osobno obraćenje i obnovu duhovnog i molitvenog života;
- b. u župi s najvećim marom i ljubavlju njeguje liturgijski i sakramentalni život; odredi vrijeme i prostor za različite oblike zajedničke molitve izvan euharistijskog slavlja (euharistijsko klanjanje, krunica, križni put, časoslov i druge) te redovita i sustavna župna kateheza;
- c. unutar župnog pastoralnog vijeća oformi odbor koji će promicati liturgijski i molitveni život u župi, obiteljsku molitvu, čitanje Svetoga pisma i molitvu časoslova;
- d. preko organiziranog biblijskog pastoralna razvija kultura upoznavanja i čitanja Svetoga pisma: osobno, obiteljski i u skupinama;
- e. okuplja skupine molitelja te podržava i usmjerava postojeće molitvene zajednice i njih uključuje u redoviti život župne i biskupijske zajednice;
- f. u homilijama, propovijedima, katehezama, pastoralnim posjetima obiteljima i drugim oblicima pastoralnoga rada potiče na obiteljsku molitvu, čitanje Svetoga pisma i moljenje časoslova naroda Božjega;
- g. u župi nastoji pribaviti određenu količinu časoslova i razvijati kultura redovitoga ili barem prigodnoga moljenja časoslova.

¹⁹ Usp. *isto*, br. 65.

²⁰ Usp. *isto*, br. 62.

21 Da bi se lakše ostvarivala i promicala duhovna obnova svih članova Božjega naroda u Crkvi đakovačkoj i srijemskoj neka se među građevinske prioritete na biskupijskoj razini uvrsti te što prije sagradi ili kupi i prikladno uredi biskupijski centar za duhovnu izgradnju.